

یادداشت

بحران پیش دبستانی ایرانی در آینه جهانی

فاطمه مقدسی- سعید بردیامش

فهم وضعیت کنونی ایران در حوزه آموزش پیش از دبستان، فقط زمانی امکان‌پذیر است که آن را در سپهری جهانی مقایسه کنیم. در این یادداشت، نخست نگاه‌ی خواهیم انداخت بر وضعیت پوشش پیش‌دبستانی در ایران و سایر کشورها و سپس سهم هزینه‌کرد دولت‌ها در این حوزه را در ایران و جهان مقایسه می‌کنیم.

براساس گزارش یونسکو، میانگین پوشش پیش‌دستانی (یک سال قبل از ورود به مدرسه) در جهان ۷۳ درصد، در کشورهای توسعه‌یافته بیش از ۹۵ درصد، در آمریکا لاتین ۹۳ درصد، در خاورمیانه حدود ۶۵ درصد و در آفریقای شمالی و مرکزی حدود ۶۰ درصد است. این آمار نشان می‌دهد ایران در پوشش پیش‌دبستانی در رده کشورهای غرب و شمال آفریقاست و حتی از میانگین خاورمیانه نیز عقب‌تر است. در ایران محاسبه شاخص پوشش تحصیلی پیش‌دبستانی به دو دلیل محل اختلاف است: از یک سو دولت جمعیت نوآموزان را به تفکیک این دو گروه سنی، اعلام نمی‌کند و از دیگر سو، جمعیت کل کودکان در این گروه‌های سنی قابل دسترس نیست. براساس آمار رسمی آموزش‌وپروورش در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳، فقط ۸۰۰ هزار کودک از آموزش پیش‌دبستانی در یک سال قبل از ورود به مدرسه بهره می‌برند. این در حالی است که جمعیت گروه سنی شش‌ساله (پنج سال تمام) در این سال حدوداً یک میلیون و ۷۰۰ هزار نفر برآورد می‌شود. بنابراین نرخ پوشش یک سال پیش از مدرسه، در ایران در بهترین برآورد، فقط ۴۷ درصد است.

نرخ پوشش و بازماندگی از پیش‌دبستانی یک سال قبل از ورود به مدرسه سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳

جدای از نرخ پوشش، سن رسمی ورود به پیش‌دبستان در ایران نیز در مقایسه با دیگر کشورهای جهان دیرنکام است. در عمده کشورهای جهان، دوره پیش‌دبستانی از سه‌سالگی آغاز می‌شود، اما در ایران سن رسمی شروع پیش‌دبستانی از چهارسالگی است. طول دوره پیش‌دبستانی نیز در عمده کشورهای جهان بیش از سه سال است و در برخی کشورها به چهار سال نیز می‌رسد، اما طول دوره پیش‌دبستانی در ایران دو سال است. در بخش دوم این یادداشت به عنوان یکی از دیرینه‌ترین خلاهای بودجه آموزش در ایران، نگاهی کوتاه انداخته‌ایم و آن را با وضعیت توجه دولت‌های جهان به آموزش پیش‌دبستانی در نظام بودجه‌ریزی آموزشی‌شان مقایسه کرده‌ایم. در چند دهه گذشته سهم بودجه آموزش پیش‌دبستان از کل بودجه آموزش در کشورهای جهان، فارغ از میزان درآمد کشورها، رو به افزایش بوده است. نمودار زیر نشان می‌دهد که در سال ۲۰۱۸ بودجه پیش‌دبستانی آموزش پیش از دبستان در ایران پس از انقلاب، تقریباً هیچ جایگاهی در نظام بودجه‌ریزی کشور ندارد و یکی از مهجورمانده‌ترین حوزه‌هاست. تحلیل داده‌های بودجه حاکی از آن است که سهم آموزش پیش از دبستان در بودجه ۱۴۰۳ فقط ۰۰۰۸ درصد از کل بودجه آموزش‌وپروورش بوده است و در سال، ۲۱۴ میلیارد تومان از ۲۷۸ هزار میلیارد تومان، دریافتی سازمان تعلیم و تربیت کودکی بوده است.

🇮🇷 ایران ۱۰۰٪	🇺🇸 ایالات متحده آمریکا ۱۰۰٪	🇪🇺 اتحادیه اروپا ۱۰۰٪	🇬🇧 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	🇩🇰 دانمارک ۱۰۰٪	🇸🇦 اسرائیل ۱۰۰٪	🇨🇦 کانادا ۱۰۰٪	🇲🇪 مکزیک ۱۰۰٪	🇮🇸 ایسلند ۱۰۰٪	🇩🇪 آلمان ۱۰۰٪	🇺🇰 بریتانیا ۱۰۰٪	🇫🇷 فرانسه ۱۰۰٪	🇮🇹 ایتالیا ۱۰۰٪	🇯🇵 ژاپن ۱۰۰٪	🇰🇷 کره جنوبی ۱۰۰٪	🇸🇬 سنگاپور ۱۰۰٪	🇸🇪 سوئد ۱۰۰٪	🇳🇪 نروژ ۱۰۰٪	